

Poszukiwanie realności to, w pierwszym rzędzie, szeroko zakrojona charakterystyka modernizmu. Przedstawia się on jako scalona sprzecznościami, złożona i dynamiczna formacja, której istotę określają dylematy poznawcze. Książka zawiera jednak przede wszystkim cztery rozbudowane interpretacje: *Pałuby* Karola Irzykowskiego, *Pamiętnika z okresu dojrzewania* Witolda Gombrowicza, *Sanatorium pod Klepsydrą* Brunona Schulza oraz *Wykładu profesora Mmaa* Stefana Themersona. Autor konfrontuje literacko-filozoficzne poszukiwania z analogicznymi wątkami nowoczesnej myśli, a także rekonstruuje wewnętrzny światopogląd formy. Interesuje go ukryta sprzeczność między utopią poznawczą i rozwiniętym zmysłem krytycznym. Poszukiwaniu realności nie ma końca, ponieważ wszechogarniające zwątpienie każdej odnalezionej realności odmawia miana ostatecznej. Postmodernizm, będący punktem dojścia niniejszych rozważań, unieważnia całe zagadnienie, gdyż wszelka realność okazuje się projektowana, a nie odkrywana, a szukający jej nie różni się od tworzącego fikcję. Modernistyczne arcydzieła ponawiają epistemologiczne pytania, ale zawierają też przecucie ich nierozstrzygalności. Dlatego spełniają się w bezustannym ruchu między chaosem a ładem, fragmentem a całością, kłamstwem języka a prawdą niewyraźnego.